

Helena Kiššová

*Nepýtaj sa,
prečo!*

NIKDY TO NEVZDÁVAJ!

Podakovanie

Ďakujem Bohu za jeho nekonečnú trpezlivosť, múdrosť a lásku, s ktorou ma sprevádzal po mojej ťažkej ceste.

Ďakujem Bohu za to, že ma neopustil a pomohol mi vstať vo chvíľach, keď som zostala sama.

Ďakujem lekárom, ktorí mi pomohli zaradiť sa medzi tých, čo prežili.

Príhovor

Prihováram sa všetkým ženám, ktoré klesajú pod ťarchou zlovestnej diagnózy – r a k o v i n a prsníka.

Táto hrozná diagnóza okrem telesnej traumy, je aj o pocite neistoty a pýtania sa, prečo? Prečo je nádor silnejší ako všetky lieky sveta, či vôľa žiť? Prečo zomierajú deti?

Prečo zomierajú mladí ľudia priamo na štartovacej čiare svojho života? Prečo zlí a arogantní sú zdraví a zdá sa, že aj imúnni voči tomuto ochoreniu? Na druhej strane dobrí ľudia, ktorí majú uši pre každého, všetkým ochotne pomáhajú, trpia v neznesiteľných bolestiach?

P r e č o ?

Hľadáme odpoveď, súvislosti a zmysel na všetky tie naše „prečo“. Odpoveď však neprichádza a naše „prečo“ zostáva nezodpovedané. Musíme sa uspokojiť len s biblickým imperatívom:

„n e p ý t a j s a , p r e č o !“

Mojím príbehom vám chcem dať nádej, odvalu a obrovskú duševnú silu potrebnú na to, aby ste opäť vstali, zobrali svoj kríž a vydali sa po ceste svojej kalvárie.

Čaká vás ťažká cesta, plná nebezpečných úsekov a nepredvídaných zradností, kde sa bude striedať plač a smiech, viera a beznádej, ale aj poučenie, zmúdenie či zmena poradia hodnôt.

Prežijete obdobie smútku, zatrpknutosti na celý svet, zmätku, opustenosti, vnútornej prázdnoty, zúrivosti a bezradnosti. Toto obdobie potrvá tak dlho ako vy dopustíte, aby trvalo.

Nebojte sa, na ceste nikdy nie ste samé, vždy tam je niekto, kto vám v ťažkých chvíľach utrie čelo a zavolá „bojuj ...!“, pretože bez boja niet víťazstva.

Dnes ešte plačte, vyčítajte osudu jeho nespravodlivosť a zradu, ale zajtra ...

... zajtra sa musíte silno zaprieť, s láskou naložiť na plecia svoj kríž a pripraviť sa na boj ak chcete zvíťaziť.

I. časť

Začiatok môjho príbehu

NAHMATALA SOM SI HRČKU

Nepamätám sa už na presný dátum, ale viem, že to bolo niekedy začiatkom júla 1994, keď som si pri rannom sprchovaní nahmatala v ľavom prsníku malú, nebolestivú hrčku.

Človek často v kúpeľni zbadá zlomyseľné telesné zmeny.

Hrčka bola vo veľkosti čerešňovej kôstky asi 3 cm hore nad bradavkou. Také malé nič. Keďže v ten deň ma čakali ťažké súdne pojednávania, nevenovala som mojej hrčke viac pozornosť.

Akosi som ju zobrala len na vedomie a nič viac. V to ráno som sa veľmi ponáhľala a nemala som čas na to, aby som sa viac venovala môjmu telu. Rýchlo som hodila na seba kostým, sadla do auta a vyrazila na pojednávania do Bratislavy.

Cestou som v mysli opäť preberala súdne spory, ktoré

som dnes mala zastupovať, počúvajúc na jedno ucho piesne Karla Kryla. Na hrčku som ani nepomyslela.

V neskoré popoludnie som sa vrátila domov unavená, vyrozprávaná a so začínajúcou migrénou. Niečo som rýchlo zhltna a ústa mi už klepotali po káve.

Moja drahá mami ako vždy, aj dnes nachystala všetko na našu popoludňajšiu (dnes už skôr podvečernú) siestu. Sadla som si ako obvyčajne v obývačke na gauč a nohy som si vyložila na fotel. Mami mi priniesla kávu a skúmavo si ma prezrela.

Vedela som už, čo znamená ten skúmavý pohľad... opäť mi hovorí, že mám kruhy pod očami, zle vyzerám a vôbec, mala by som ísť na kozmetiku.

Tak dobre som poznala ten pohľad a vety s ním súvisiace. Mami som mala dobre prečítanú, rovnako ako ona mňa. Jej skúmavý pohľad ma vnútorne „štartoval“ a navyiac, chytala ma migréna. Ona mi však chcela práve dohovárať na tému: „dieťa moje, takto to ďalej nemôže ísť, pozri sa na seba ako vyzeráš...“

Zatínala som zuby a odvrávala, bolela ma hlava a vôbec mi nebolo do rozprávania a rozoberania tak „dôležitej“ témy ako je môjho vzhľad.

Bytostne som túžila po pokoji a tichu.

V snahe odpútať maminu pozornosť od môjho výzoru, zvrtna som reč na inú tému. Len tak mimochodom som jej povedala o mojom rannom objave.

Medzi mami a mnou panoval veľmi pekný, dôverný vzťah. Samozrejme, občas ani nás neobišlo nejaké to iskrenie a vysoké napätie (ako práve dnes), ale vždy bol medzi nami pocit vzájomnej spätosti a podpory, porozumenia a krásnych citov.

Obe sme si vážili a rešpektovali samostatnosť tej druhej. Neexistovali medzi nami neriešené situácie či nevy-

slovené slová zo strachu, že by sme mohli jedna druhú uraziť. Túžim po tom, aby som si takýto vzťah vybudovala aj s mojimi deťmi.

Keďže som nemala pred mami tajnosti, pripadalo mi úplne samozrejmé, informovať ju o stave môjho tela.

Všimla som si, že zbystrila pozornosť, ale akoby nič, uchlipekávala ďalej zo svojej kávy. Stíchla, a ja som cítila ako jej mozog zaberá na plné obrátky pri modelovaní rôznych kombinácií a variácií.

Po chvíli mi oznámila, že od zajtra obidve nabiehame na štvortýždennú žihlavovú kúru. Napriek tomu, že čaj nemám rada, od zajtra ho musím piť, lebo si musíme posilniť imunitný systém. Mami tak rozhodla a ja sa musím podriaďiť.

Dopili sme kávu, ja s migrénou som si išla lahnúť a moja mami sa vrhla do štúdia zdravotnej medicíny (ako vždy, keď boli u nás v rodine zdravotné problémy).

Ráno pri jej posteli som objavila zdravotnú medicínu z roku 1950, zdravotnú medicínu z roku 1989 (asi pre porovnanie), Rodinného lekára, Fytoterapiu od Gašpíerika, Liečivé rastliny z božej záhrady od Trebenovej, Bylinný receptár od Geigera, Križovatku života od Jonáša, Receptár pátra Ferdya a Jančovu Alternatívnu medicínu.

Do bojovej prípravy vyťahla ťažké kalibre.

ZASADÁ GENERÁLNY ŠTÁB

Moja mami bola vždy veľkou diplomatkou. Vedela, že nie som nadšená, keď mi len tak bezdôvodne telefonuje do kancelárie. Keď som mala stránku, tak ma to vyrušovalo rovnako ako keď som študovala spis.

Dnes doobeda mi zavolala, ale pre istotu sa dokonale obrnila. Vedela, že to čo mi povie, zaberie a ja nebudem frflať. Skormútene mi oznámila, že Rikyho, môjho milovaného jazvečika, asi bolia ušká, pretože od rána krúti hlavou a ušami šúcha o zem. Je veľmi nespokojný a „hľadá“ ma, no skrátka musím s ním ísť čo najskôr k lekárovi, aby chudáčik netrpel.

Tým mi dala jasne na vedomie, že sa mám z roboty ponáhľať domov.

A ja som sa aj ponáhľala. Po príchode domov som uverila, že zázraky sa dejú. Môj Riky ma čakal doma veselý, čulý, skákal, teda viditeľne mu nebolo nič.

Keď mami videla tento zázrak, rýchlo mi víťazne povedala, že už nie je potrebné s ním ísť k lekárovi, pretože ona ho vylicila ušnými kvapkami pre ľudí. Na čo bola samozrejme aj patrične hrdá.

Mala ma už predčasne doma, tak sme si spolu v klude sadli k našej spoločnej káve a naplánovali si divadelné predstavenia, ktoré navštívime v rámci práve sa začínajúceho festivalu. Po kávovej sieste sa mami vycipkala a všetci traja (mami, Riky a ja) sme išli na našu pravidelnú prechádzku do parku.

Na prechádzke to začalo. Povedala mi, že uvažovala o tej mojej hrčke a preštudovala všelijaké knihy, ktoré pojednávajú o týchto veciach (ja som si to všimla). Ohúrila ma vedomosťami, o ktorých som v tom období nemala ani potuchy. Žila som inými problémami a až príliš rýchlym tempom. Na maminu liečebnú beletriu nebolo času, hľadala som na ňu z nadhľadu a s jemne ironickým úsmevom. Napriek tomu, veľmi rada som jej ju kupovala. Brala som to ako prostriedok proti nude.

Vlastne som sa tešila, že mami má svoje hobby – alternatívnu medicínu a babské bylinky, ktoré sme spolu

chodievali zbierať. S nadšením ma vždy informovala čo je nové v alternatívke, i keď som to často púšťala jedným uchom dnu a druhým von.

Aj teraz mi hovorila o akýchsi čakrách a astrálnom tele, a popri tom zakorčuľovala aj do klasickej medicíny.

Poučovala ma, že keď moje prsníky majú byť v poriadku, musí existovať súhra lymfatického a hormonálneho systému, celkového zdravia a životosprávy, atď... Dobre si to naštudovala, a teraz tu predo mnou machrovala.

A prišlo aj na jej obľúbené kázanie. Ako to vlastne žijem? Každé ráno vstávam o 4,30 hod. a idem s Rikym na raňajšiu prechádzku. To je v poriadku, lebo ranný vzduch prospieva ženskej pleti.

O šiestej som už v kancelárii, pijem čiernu kávu, samozrejme na prázdny žalúdok a začínam môj denný rituál. To už ale nie je v poriadku, lebo sa predtým poriadne nenaraňajkujem.

Stránky, pojednávačky, štúdium spisov, štúdium literatúry, medzitým stíham materské povinnosti voči dospievajúcim deťom, nákupy, varenie, rýchle niečo zhltnúť, viesť domácnosť a medzitým aj trošku spať. To všetko sa nedá stihnúť za 24 hodín bez toho, aby neboli zdravotné následky.

Medzi dobré body môjho spôsobu života narátala aerobik, plávanie, kalanetiku, lyžovanie (proste hýbem sa), nefajčenie, nepitie a štiňlosť.

Je to síce lepšie ako nič, ale je to veľmi málo.

Zamudrovala nad mojim intímnym životom, a s tým súvisiacim aj hormonálnym systémom. Podľa nej musí byť totálne zrútený, pretože mám 44 rokov a môj muž už štvrtý rok žije mimo rodiny v Kanade.

– Ako rodina sa stretávate trikrát do roka. Ste vy vôbec ešte rodina? – pýtala sa vzrušeným hlasom.

Jej úvahy a otázky ma iritovali. Vedela som, že plače na správnom hrobe a kladie logické otázky, ale nechcela som to počuť takto natvrdo.

– Nečuduj sa preto, že si našla hrčku. Môže za to Tvoj spôsob života a Tvoja strava.

Bola som ticho, pretože som vedela, že má pravdu.

To by ale nebola moja mami, keby mi hneď po poriadnom sputovaní svedomia, nedala aj rozhršenie.

– Zatiaľ sa neľakajme a nemyslime hneď na najhoršie. V rámci štúdia sa dozvedela, že deväť z desiatych hrčiek je nezhubných. A tá moja je určite taká istá.

Zaujímavé, aj ona si prisvojila moju hrčku. Pri stavaní bojového plánu na jej likvidáciu, hovorila v množnom čísle, čím mi dala na vedomie, že bojujeme spolu.

Až teraz, s odstupom piatich rokov si uvedomujem jej holistický prístup k zdraviu. Brala do úvahy duchovné aj emocionálne aspekty života, rovnako ako fyzické zdravie. Verila, že medzi týmito aspektmi existuje tok energie, ktorý ich vzájomne spája. O tomto pojednávala aj jej odborná literatúra.

Disharmónia, v ktorejkoľvek z týchto oblastí narúša rovnováhu, a potom je človek náchylnejší k chorobám.

Podala mi vysoko odbornú prednášku, na ktorú som nebola pripravená, a preto mi chýbali protiargumenty.

Spomínam si, že mami chodila so svojimi chorobami za lekárom vždy dobre „odborne“ pripravená, aby mohla viesť kvalifikovaný rozhovor. Najmä, aby sa vedela správne pýtať. Svojimi vedomosťami určite spôsobovala lekárom „velkú radosť“.

Na rozdiel od nej, ja som nemala s lekármi praktické skúsenosti. Nikdy som nebola vážne chorá, mimo prechodených chrípok.

Mami dokončila svoju zdravotnú prednášku konštatovaním: – „Tí lekári občas aj niečo vedia, preto naším prvým krokom bude, že navštíviš lekára, a potom uvidíme“.

VYŠETRENIA

Môj generál rozhodol a ja ako poslušné dieťa, navštívila som v piatok nášho obvodného lekára.

Pre obojstrannú istotu a klud, zavolať do onkologickej ambulancii a poprosil lekárku, aby ma ešte dnes prijala na odborné vyšetrenie. V meste sa o tejto onkologicke klebetilo ako o veľmi ostrej, a niekedy až neprijemnej žene.

Mala som z nej podvedomý strach a naviac, bolo už po jej ambulantných hodinách. Napriek tomu, čakáreň bola ešte stále plná čakajúcich a nervózných pacientov.

Keď sestrička na ambulancii otvorila dvere a zavolať moje meno, cítila som sa pred čakajúcimi veľmi trápne, pretože som ich nechtiac predbehla (vďaka telefonátu môjho obvodného lekára).

Lekárka si ma chladne premerala od hlavy po päty. Mala som pocit, že hlavou je práve prebieha myšlienka: – „No, tak poď ty protekčná ...!“

Povedala mi, aby som sa vyzliekla a ukázala jej „to“. Prehmatala mi oba prsníky aj podpazušie a rázne mi oznámila, že „to“ musí ísť von.

Pôsobila viditeľne unavene a otrávene, asi z celého pracovného týždňa. Vôbec nebola zhovorčivá a mne tiež chýbala odvaha, položiť jej akúkoľvek otázku.

Jasne a dôrazne mi povedala, „to“ musí ísť von, tak čo sa ešte pýtať v piatok poobede a po ambulantných hodi-

nách? V čakárni sú ďalší pacienti, ktorých som predbehla, tak aké reči navyiac?

Do pondelka mi dala čas na rozmyslenie či sa rozhodnem pre operáciu. Zdôraznila, že je to len a len na mne čo s tým urobím.

Vrátila som sa do kancelárie, prezrela som si môj debilníček a vyšlo mi, že keď už operácia, tak by bola najvhodnejšia na budúci týždeň. Nech mám to rýchlo za sebou, pretože ďalší týždeň mám opäť nejaké pojednávačky.

Stále som si neuvedomovala vážnosť situácie.

Asi preto, že môj život doteraz pulzoval pravidelným rytmom – cesta do práce, nákupy, deti, mami, domácnosť, varenie ... brala som to za normálne a ani ma len nenapadlo, že sa to môže aj skončiť.

Bola som plná elánu, sily a falošnej nádeje, že ja rakovinu nedostanem, že ma obíde.

Doma som porozprávala mami moje zážitky z vyšetrenia, a akosi mi veľmi ťažko vychádzalo z úst slovo operácia, ktorá na mňa čakala. Viditeľne sa scvrkla ako šuška a vrástla do zeme. O chvíľu prišla ku mne, objala ma a obe sme si poplakali v náručí.

Schúlila som sa jej do lona ako malé dievčatko a ona ma hladkala po vlasoch a čele. Stále opakovala, akoby chcela presvedčiť samú seba: – „Neboj sa, bude to dobré, bude to dobré. Uvidíš.“

Až teraz, keď aj moja dcéra podstúpila operáciu pre podozrenie diagnózy meligného melanomu, a musela som s ňou prejsť peklom bolestivej neistoty a čakania som pochopila koľko bólu, trýzne a strachu prežila moja mami, čakajúc na výsledky z mojej prvej operácie.

My matky sme vlastne našou spoločnosťou nedocenené hrdinky. Spoločnosť akosi so samozrejmosťou prijíma

našu obetavosť. A my len ticho nesieme svoju bolesť pri skláňaní sa nad ubolenými, alebo smrťou volajúcimi deťmi. Aj moja mami, hoci sama bola veľmi vážne chorá, zmobilizovala všetky svoje sily a bez akéhokoľvek reptania prevzala vedenie mojej domácnosti.

Vedela, že to nie je jej povinnosť, ale brala túto službu s úplnou samozrejmosťou.

PRVÁ OPERÁCIA

V pondelok 18. 7. 1994 som opäť navštívila onkologičku a povedala som jej moje rozhodnutie. Ako sa asi môže rozhodnúť laik, keď odborník tvrdí, že „to“ musí ísť von?

Lekárka bola dnes evidentne ku mne milšia. Asi preto, že zo vzájomného rozhovoru zistila, že aj ja som, rovnako ako ona, samostatne postavená žena, s celou zodpovednosťou za rodinu a domácnosť na chrbte.

Zmenila tón, zostala ku mne veľmi priateľská a snažila sa mi pomôcť zdolať predoperačný maratón. Vďaka nej som si za jediný deň vybavila všetky potrebné predoperačné vyšetrenia.

Operáciu naplánovala na 20. 7. 1994.

Poobede 19. 7. som nastúpila do nemocnice, aby ma pripravili na operáciu. S deťmi som sa rozlúčila s tým, že o nič nejde, veď to sa často stáva ženám po štyridsiatke.

S mami sme sa spolu pomodlili Otčenáš. Objala ma, so slzami v očiach mi urobila na čelo krížik a prikázala: – „Bojuj, ešte nič nie je stratené!“

Najneprijemnejším zážitkom z celého operačného príbehu bol čas čakania v predoperačnej miestnosti. Doliehajú k Vám rozhovory lekárov a sestier na sále, kto

rí nemajú pred ústami servítky a dozviete sa aj to, čo by ste nemali počuť. Tam život pulzuje o niečom inom ako v izbe pred sálou, kde čaká pacient.

Je tam veselo, smiech a vrava. Pacient len počúva, čaká a čaká, kedy príde jeho poradie.

Počujete, že chirurg už chce operovať, ale anestéziológovi sa ešte nechce a zabáva aj ostatných. Navádza ich, aby si ešte urobili kávičku, veď tí vedľa počkajú.

Vlastne má pravdu. Kam by sme išli s pichnutou anestézou? A vlastne, kto koho potrebuje? Prečo by sme nepočkali? – Tu sa hrá presilovka.

Operácia sa podarila, pacient žije. Mami dala (pre istotu) za mňa slúžiť omšu a kus veľkého bremena, ktoré ju ťažilo, posunula na plecيا pána boha.

Pánboh moju mami miloval aspoň tak ako ona jeho, pretože ju vypočul. Moja hrčka podľa histologického záveru bola benignej povahy – nezhubná.

Pane Bože ďakujem Ti za nás všetkých!

SMUTNÁ DOVOLENKA

Veľmi rýchlo som sa zotavila po júlovej operácii. Leto s deťmi som strávila u manžela a na exkluzívnej, ale smutnej dovolenke v Karibiku. Manžel je stavaný pre gestá, a vďaka tejto jeho vlastnosti som precestovala veľa zaujímavých krajín, ktoré by som si ja, z môjho príjmu nemohla dovoliť. Som mu vďačná za tieto gestá.

Z dovolenky som sa vrátila domov už len s mojou dcérou, pretože syn využil možnosť, ktorú mu dal jeho otec, študovať na súkromnej strednej škole v Kanade.

Veľmi som tým trpela, ale zároveň som si uvedomova-

la, že nesmiem moju lásku a strach o dieťa povýšiť na dogmu, ktorej sa musia všetci podriaďiť. Nemala som právo nerešpektovať jeho túžbu skúsiť či má dost síl a vedomostí na to, aby zvládol zahraničné štúdium.

Dva – tri dni pred odchodom na internát sa aj on veľmi uzavrel a zosmutnel. Keďže je mojou druhou odmocninou, cítila som ako v jeho duši prebieha boj, medzi túžbou po škole a smútkom za domovom.

Naša pupočná šnúra je veľmi silná a obaja sme veľmi citlivo vnímali bolesť jeho rozhodnutia.

Snažila som sa zľahčovať našu neľahkú situáciu, ale bol to len smiech cez slzy. Môj syn sa len smutno na mňa pozrel, objal ma, stisol mi rameno a ja som pochopila, že mám byť ticho a nestážovať mu jeho rozhodnutie.

Niektoré momenty našej rozlúčky mi nikdy nevyvynú z pamäti. Išlo mi srdce odtrhnúť, keď sme spolu s manželom a dcérou nasadli do auta, a syn zostal smutno stát pred internátom, mávajúc za naším odchádzajúcim autom. Táto scéna sa mi hlboko vryla do srdca a nikdy na ňu nezabudnem. Bola to moja malá smrť. Obraz našej rozlúčky bol veľmi dlho mojou nočnou morou.

Na druhý deň sme s dcérou leteli domov a už na palube lietadla, so zaslzenými očami som písala synovi list (uvedomujúc si, ako každou minútou sa od neho vzdalujem), plný lásky a povzbudenia.

On to mal chudák ťažšie ako ja, pretože bol hodený do vôd cudziny, kde musel zvládnuť jazyk, učivo a prispôbiť sa novému študentskému životu. Takmer každý týždeň som mu písala listy plné môjho srdca, a aspoň cez ne som si ho objímala a mojkala.

Puto medzi mnou a mojimi deťmi je veľmi silné. Všetko som s nimi prežívala a prežívam, preto ťažko a pomerne

dlho som sa vyrovnávala s tým, že moje dieťa vidím už od jeho sedemnástych rokov len dva – trikrát do roka.

Napriek mojej psychickej traume, ktorú som musela uniesť dnes viem, že sme konali správne.

Syn v tomto období už tam končí štúdium na univerzite a z jeho nesmelých začiatkov sa už len smežeme. Spomína si len na pekné chvíle internátneho života, priateľské stretnutia, šport a pizzové party. Tak to vlastne aj má byť.

Z vlastnej skúsenosti môžem poradiť, aby rodičia v mene lásky a prirodzeného strachu o deti, neurčovali im cestu, ktorou majú ísť len preto, že to vyhovuje nám rodičom. V mene rodičovských cieľov, nemali by sme deti citovo vydierať, a tak dosiahnuť naplnenie našich túžob, ktoré možno urobia nešťastných práve tých, ktorých tak veľmi milujeme.

Deti majú ešte zdravé zuby, preto ich nekrmme našimi polievockami. Dovoľme im, aby sami nachádzali v živote svoje ciele, ku ktorým sa prehryzú vlastnými zubami.

Nerobme zo seba zametačov ich chodníkov, ale verme si, že to čo sme výchovou vložili do detí, sa v pravý čas aj ujme. Deti nechováme pre seba, ale pre život, kde platí jednoduchá rovnica – vráti sa ti len to, čo si vložil.

ŽIVOT IDE ĎALEJ

Na jeseň som už bola opäť v mojich starých koľajach a cítila som sa v nich dobre. Zhon, ruch, práca, stres boli mojím každodenným chlebíkom.

Pribudla mi ešte jedna povinnosť navyše – mesačne navštevovať onkologickú ambulanciu.

S lekárkou sme si postupne padli do oka. Dokázali sme

sa jedna – druhej otvoriť aj so svojimi súkromnými krivdami a prehrami, keď nás život veľmi boľel.

Pripomínala mi japonských samurajov: zmes múdrosti, pôvabu, šikovnosti a sily. Poznala svoju cenu, a to bolo na nej veľmi imponujúce. Často som mala pocit, že sme jedna krvná skupina.

Náš vzťah bol ideálnym učebnicovým príkladom pre študentov medicíny, ako má fungovať vzťah lekár – pacient. Tak veľmi som jej dôverovala.

Už od októbra som sa tešila na Vianoce.

Ako škrečok som začala vláčiť a schovávať darčeky pre mojich drahých. Mesiac dopredu som s láskou vygruntovala celý byt, aby voňal čistotou, keď prídu domov.

Pokiaľ ide o údržbu bytu, bola som a aj zostávam konzervatívna. Jednoducho nepoužívam rôzne upratovacie čaty, až na tepovanie kobercov.

Mám pocit, že nie som schopná im dôverovať. Môj byt si najlepšie vyupratujem len sama. Tak sa zdieram a narobím, že často od únavy ani zaspať nemôžem.

Vy, emancipovanejšie si teraz možno myslíte: – „Tak ti treba, keď si to nevieš zariadiť.“

V decembri som znášala už len potraviny do mrazáku, ako keby mala vypuknúť vojna.

Skratka, chystala som pre mojich drahých roh hojnosti.

Pri vianočných koledách som piekla rôzne suché pečivo, mami mi rozbíjala orechy a spolu sme sa tešili na príchod nášho hrdinu zo školy.

A prišiel dlho očakávaný 18. december, keď sme s dcérou išli na letisko do Schwechatu, čakať manžela a syna.

Milujem tú atmosféru príchodov, to sladké napätie, keď konečne pristane lietadlo, a aj ja ich zahliadnem medzi ostatnými prichádzajúcimi.

Naopak, nenávidím atmosféru odchodov. Všetci sa snažíme jeden druhému to zľahčiť a tvárime sa, že o mesiac sme opäť spolu, hoci viem, že syna neuvidím aj 9 mesiacov.

Naše Vianoce boli také ako som si ich vysnívala. Všetko naplánované zapadalo do seba ako hodinové kolieska, až na „to“ neplánované

Opäť som si v prsníku nahmatala hrčku, tentoraz v pooperačnej jazve. Bola veľmi maličká, ale moje vnútro ťažila ako balvan. Je tu čas radosti, veselosti a ja som sedela vystrašená z mojej vianočnej nádielky.

Život je krutý. Vždy, keď mám z niečoho veľkú radosť, trvá to len chvíľočku a príde faul, znovu sa musím zaprieť a začať bojovať. Bože už koľkýkrát?

Často si hovorievam, že nebudem sa už na nič tešiť, ale to sa nedá naprogramovať, až príliš žijem.

Celý môj život je jedna veľká sínusoida.

DÁ SA S TÝM ŽIŤ

Nemám rada piaty január, hoci je to deň mojich narodením. Počas vysokoškolských štúdií, mala som pravidelne v tento deň skúšku. Od času, ako som bola mojím manželom úplne osamostatnená, je to deň, keď opäť odchádza a ja si moje narodeniny pripomínam v aute smerom na letisko.

V tento rok už odchádzali dvaja. Počasie verne zobrazovalo stav mojej duše. Mrzlo, fúkal silný severák a na rakúskych cestách zavíjala a zúrila metelica. Človek by psa nevyhnal z domu.

V mysli som prosila môjho anjela strážneho, aby mi ich

pomohol načas a bezpečne doviestť na letisko. Mám dobrego anjela, zatiaľ ma vždy vypočul.

Na letisku som sa s nimi rýchlo rozlúčila, pretože nemám rada dlhé lúčenie. Počas lúčenia moja duša plače od bolesti, ale ústa musia hovoriť povzbudivé slová, aby lúčenie bola ľahšie aj pre tých odchádzajúcich.

Nie som hrdina, neznášam bolesť a chcem ju mať rýchlo za sebou. Keď trpieť, tak bez svedkov.

Len auto je svedkom môjho bólu, keď sa roztrasená, so studenými rukami chytám jeho volant pri spiatočnej ceste domov. Rakúske cesty pri spiatočke sú mojím slzavým údolím. Aspoň auto má súciť so mnou, doteraz ma vždy doviezlo bezpečne a ja sa mu za to nikdy nezabudnem poďakovať a pohľadiť ho po volante.

Žijeme v dokonalej symbióze a vzájomnej dôvere.

Okolo desiateho januára som navštívila onkologičku, aby sa pozrela na tú krásu bez závoja čo som dostala pod vianočný stromček.

Prehmatala ma a povedala: – To nič nie je. Je to len uzlík (o veľkosti 0,5 cm) spôsobený reakciou na stehy z predchádzajúcej operácie, t.z. schloffer, ale dá sa s tým žiť. Ďalšiu kontrolu naplánovala o mesiac.

Ako dobre, že mami nebola ešte u mňa, pretože by sa bola trápila. Vianoce trávila u môjho najmladšieho brata a pre chrípku nemohla docestovať.

Dcéra žije a pracuje v Bratislave, preto som s mojim problémom zostala sama, hoci pod jej dennodennou telefonickou kontrolou. Viem, že sa o mňa bojí, preto jej nechcem sťažovať život mojimi problémami.

Mám dosť síl na to, aby som všetko zvládla.